

fi compass

Darnus būdas siekti ES ekonominių ir socialinių tikslų

Finansinės priemonės

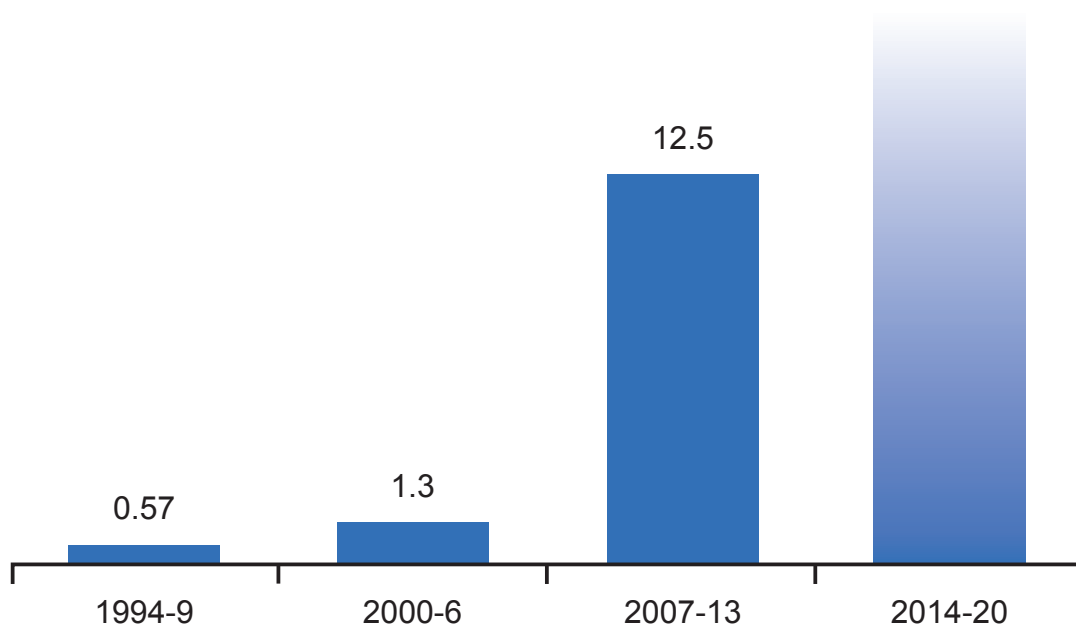
Europos struktūrinių ir investicijų fondų bendrai finansuojamos finansinės priemonės – tai darnus ir efektyvus būdas investuoti į augimą, žmogiškųjų išteklių ir verslo plėtrą ES valstybėse narėse ir regionuose. Jomis remiamas platus plėtros krypčių spektras, taip sukuriant poveikį daugybei paramos gavėjų, o kartu sudaromos galimybės sugrąžintas fondų lėšas investuoti dar kartą.

Europos struktūriniai ir investicijų fondai (ESIF), kuriuos sudaro Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Europos socialinis fondas (ESF), Sanglaudos fondas (SF), Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF), gali būti naudojami remti vystymąsi, visapusiškai investuojant į, pavyzdžiui, verslą, mokslinius tyrimus, infrastruktūrą, užimtumą ir mokymą, žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės plėtrą, siekiant pagrindinio tikslo – pagerinti ES piliečių gyvenimo kokybę. 2014–2020 m. laikotarpiu valstybėms narėms ir jų regionams numatyta skirti apie 450 mlrd. EUR iš ESIF. **Sanglaudos, kaimo plėtros ir jūrų politikos** įgyvendinimo derinimas yra pagrindinės ES priemonės siekiant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo.

Valstybės narės ir regionai gali naudoti finansines priemones kaip efektyvų ir darnų būdą paramai teikti pagal programų, finansuojamų iš ESIF, prioritetus. Finansinės priemonės yra tinkamos finansiškai gyvybingiems projektams, t. y. tokiems, kurie gali generuoti pakankamai pajamų, kad galėtų grąžinti gautą paramą. Finansinės priemonės turėtų būti nukreipiamos į nustatytus rinkos trūkumus, pavyzdžiui, sritis, kurioms neteikiamas pakankamas finansavimas iš rinkos šaltinių ir (arba) privatus sektorius nelinkęs investuoti.

Finansinių priemonių pagal ERPF ir ESF finansuojamas programas investicijų apimtys pastaraisiais metais reikšmingai išaugo. Tikimasi, kad 2014–2020 m. įgyvendinant ESIF investicijas, taip pat ir Investicijų planą Europai, jos dar labiau išaugs.

Programų indėlis į finansines priemones (mlrd. EUR)

Finansinės priemonės yra lanksčios ir jomis parama gali būti teikiama numatytooms investicijoms tinkamiausia, pavyzdžiui, paskolos, mikrokredito, garantijos ar investicijų į nuosavą kapitalą forma.

Finansinės priemonės: paramos tipai ir jų pavyzdžiai

Paskolos

Paskolos – tai įmonei ar asmeniui suteiktas finansavimas, kai lėšos turi būti grąžintos pagal iš anksto sudarytą lėšų grąžinimo grafiką. Tokio tipo finansavimas naudojamas, kai bankai nėra linkę skolinti arba siekiant palengvinti skolinimosi sąlygas (pavyzdžiui, taikant žemesnę palūkanų normą, ilgesnius grąžinimo laikotarpius arba supaprastintus įkeičiamo turto reikalavimus).

Pagal ES finansuojamą paskolų schemą Estijoje buvo remiama renovacija modernizuojant 619 gyvenamųjų pastatų, kuriuos sudaro apie 22 tūkst. butų. Tai leido ženkliai sumažinti energijos vartojimą ir pagerinti gyvenamąją aplinką.

Mikrokreditai

Mikrokreditas yra mažos apimties paskola, teikiama asmenims ir labai mažiems verslams, kurie turi ribotą prieigą prie finansavimo šaltinių. Mikrokreditams paprastai nustatomas trumpas skolos grąžinimo terminas, taikomi mažesni įkeičiamo turto reikalavimai arba turto įkeisti nereikalaujama.

Vengrijoje ES lėšomis finansuota mikrokreditų ir subsidijų schema pagerino maždaug 9 tūkst. augančių labai mažų įmonių situaciją, palengvinus finansinių išteklių prieinamumą.

Garantijos

Garantijos, kuriomis skolintojui užtikrinama, kad jo suteiktas kapitalas ar dalis kapitalo bus grąžinta tuo atveju, jei paskolos gavėjas tampa nepajėgus grąžinti pasiskolintas lėšas. Garantijos teikėjas yra įpareigotas padengti paskolos gavėjo nesugrąžintas pasiskolintas lėšas.

Pagal ES finansuotą garantijų schemą Rumunijoje paramos gavėjams (ūkininkams ir ūkio srityje veikiantiems SVV subjektams) buvo suteikta virš 694 garantijų siekiant pagerinti jų taikomus gamybos metodus ir saugoti aplinką. Tai padėjo sukurti arba išlaikyti 10,2 tūkst. darbo vietų.

Investicijos į nuosavą kapitalą

Investicijos į nuosavą kapitalą apima investicijas į įmonės kapitalą, tačiau mainais už tai investuotojui perleidžiama dalis arba visos įmonės akcijos. Tokiu būdu investuotojas turi galimybę kontroliuoti įmonės veiklą bei uždirbti iš įmonės pelno. Priemonės apima privatų kapitalą (kartais vadinamą rizikos kapitalu), parengiamosios stadijos ir veiklos pradžios investicijas. Kapitalo grąža priklauso nuo verslo augimo tempų ir pelningumo, ji gaunama investuotojui pardavus įsigytas įmonės akcijas kitam investuotojui arba atliekant pirminį viešą akcijų siūlymą.

Įgyvendinant ES lėšomis finansuojamą privataus kapitalo priemonę Vokietijoje (Saksonijoje) investuota į 45 jaunas įmones siekiant palengvinti sudėtingą verslo pradžios etapą ir sudaryti galimybes verslo plėtrai, realizuojant inovatyvias idėjas ir technologijas. Ši priemonė leido sukurti arba išlaikyti per 450 darbo vietų.

Kaip veikia finansinės priemonės?

Fondų lėšos skiriamos iš ES biudžeto valstybėms narėms ir regionams septynerių metų ekonominės ir socialinės plėtros strategijų, padedančių siekti pažangaus ir tvaraus augimo strategijos Europa 2020 tikslų bei nustatytų „programose“, suderintose su Europos Komisija, įgyvendinimui. Šias programas įgyvendina ES valstybės narės ir regionai, kurie nusprendžia, kokie projektai ir investicijos geriausiai atitinka jų pasirinktas strategijas. Programų įgyvendinimą kiekvienoje valstybėje

narėje ir (arba) regione administruoja „vadovaujančiosios institucijos“, kurios priima sprendimą dėl lėšų skyrimo subsidinėms arba finansinėms priemonėms.

Prieš skiriant lėšas finansinei priemonei įgyvendinti, vadovaujančiosios institucijos turi įvertinti atitinkamų investicijų poreikį ir jų įgyvendinimo sąlygas. Pavyzdžiui, regione veikia aukštųjų technologijų įmonės, kurioms įprastas rinkos finansinių institucijų skolinimas nėra prieinamas dėl aukštos jų projektų rizikos. Dar vienas pavyzdys – regione veikia labai mažos įmonės arba verslininkai, kurie neturi pakankamai veiklos istorijos arba neturi pakankamai turto, kuris galėtų būti įkeistas. Atlikus detalų finansavimo poreikių vertinimą, atitinkamai galėtų būti parengtos finansinės priemonės.

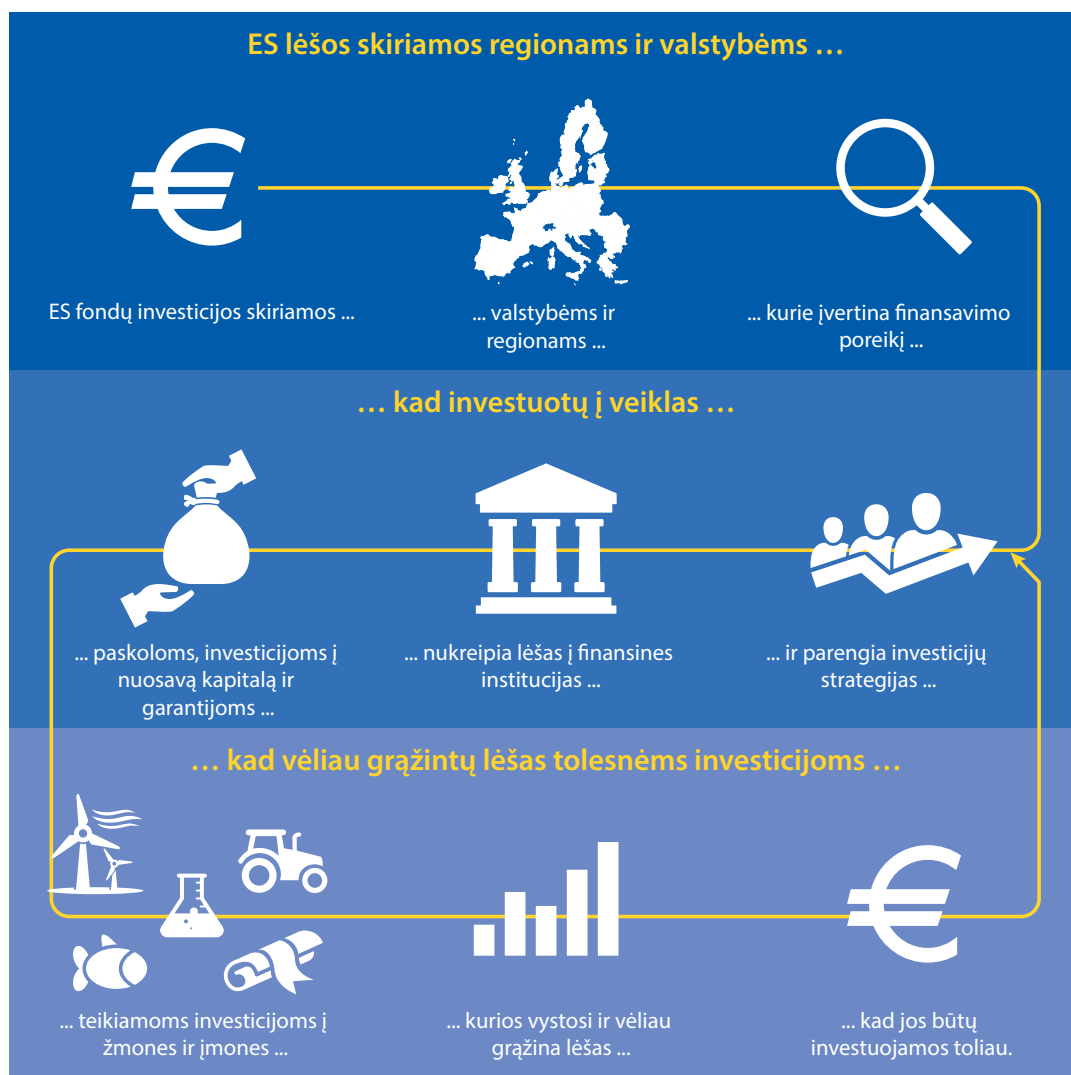
Finansines priemones paprastai valdo nacionaliniame ar regioniniame lygmenyje veikiančios finansų institucijos, kurias pasirenka vadovaujančiosios institucijos. Pavyzdžiui, tai gali būti bankai – tuomet finansinių priemonių įgyvendinimas vykdomas tų institucijų, kurioms galutiniai naudos gavėjai jau yra žinomi.

Finansinių priemonių lėšos turi būti investuojamos į tuos projektus, kurie siekia ESIF tikslų ir prisideda prie vieno iš vienuolikos 2014–2020 m. laikotarpiui nustatytų teminių tikslų:

- Moksliniai tyrimai ir inovacijos
- Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)
- SVV subjektų (įskaitant žemės ūkio sektoriaus, žuvininkystės ir akvakultūros) konkurencingumas
- Mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika
- Prisitaikymas prie klimato kaitos, rizikos prevencija ir valdymas
- Aplinkos išlaikymas ir apsauga bei išteklių naudojimo veiksmingumas
- Tvarus transportas ir silpnosios vietos pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse
- Užimtumas ir darbo jėgos judumas
- Socialinė įtrauktis ir kova su skurdu
- Švietimas
- Valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų instituciniai gebėjimai

Finansinės priemonės, remiamos iš ESIF, turi atitikti specialias reguliavimo nuostatas, apibrėžtas teisės aktuose: Bendrųjų nuostatų reglamente, nustatančiame ESIF įgyvendinimą, fondų reglamentuose ir susijusiuose deleguotuosiuose ir įgyvendinimo reglamentuose.

Kaip veikia finansinės priemonės?

Finansinių priemonių teikiama nauda

Lėšos yra grąžinamos ir gali būti naudojamos dar kartą kitoms investicijoms tame pačiame regione. Tai yra ypač svarbu, esant ribotiems viešojo sektoriaus ištekliams.

Viešosios lėšos **pritraukia privačias investicijas**. Pavyzdžiui, verslo angelai, pasinaudodami ES finansuojamomis priemonėmis, investuoja į smulkųjį verslą, į kurį vieni neinvestuotų. Pritraukus investuotojus, nenaudojama urbanistinė infrastruktūra gali būti pertvarkoma ir pritaikoma komercinėms ar gamyboms reikmėms. ES finansuojamos garantijos sudaro galimybes įmonėms, neturinčioms pakankamo nuosavo turto įkeitimui, gauti paskolas iš bankų.

Investavęs **privatus investuotojas dalijasi žiniomis ir patirtimi**. Investuotojas yra suinteresuotas, kad investicija būtų sėkminga, o įmonės ir vietos institucijos gali aktyviai dalyvauti vystant jų projektus.

Kokia nauda jums?

- Kaip **nacionalinė, regioninė ar vietos valdžios institucija** galite padidinti turimus finansinius resursus, pritraukiant kitus finansavimo šaltinius ir grąžintas lėšas investuojant iš naujo.
- Kaip **finansinis tarpininkas** galite prisidėti prie darnaus regiono vystymosi už priemonės valdymo mokestį padėdami investuoti ES fondų lėšas ir kartu įgydami naujų klientų.
- Kaip **gyventojas, verslininkas ar įmonė** įgyjate galimybę gauti finansavimą tai veiklai, kurią bankai anksčiau atsisakė finansuoti arba finansavimas buvo siūlomas nepatraukliomis sąlygomis. Vadovaujančioji institucija suteiks informacijos apie finansinius tarpininkus, teikiančius ES bendrai finansuojamas finansines priemones, jūsų regione.

Vadovaujančioji institucija

- Siekia programos tikslų, pvz., skatinti SVV subjektų augimą regione didinant finansavimo pasiūlą
- Gali investuoti fondų lėšas pakartotinai
- Finansines priemones gali derinti su subsidijomis
- Skatina bendrą finansavimą iš viešojo ir privataus sektorių taip didinant programos išteklius ir rezultatus
- Padeda vystyti pasiūlos pusę, stiprinant pajėgumus ir suteikiant papildomą kapitalą

Bankai Fondų valdytojai Investuotojai

- Produktų, veiklos ir investavimo galimybių plėtra ir įvairinimas
- Viešojo sektoriaus dalyvavimas sumažina riziką
- Papildomi ištekliai padeda vystyti produktus naujoms arba anksčiau nepasiekiamoms rinkoms
- Suteikiama galimybė valdyti fondus

Galutiniai paramos gavėjai

- Įgyja galimybę gauti finansavimą, kuris anksčiau buvo neprieinamas
- Gauna finansavimą iš bankų ir kitų finansinių tarpininkų, veikiančių regione, lengvesnėmis sąlygomis nei įprastai
- Gali gauti kito pobūdžio paramą, tokią kaip konsultacijos
- Prieinamos įvairios finansavimo priemonės ir formos

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg